

Sygn. akt I C 342/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący - SSO Jolanta Hryciuk

Protokolant - sekr. sąd. Anna Lipińska

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2015r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B. i W. P.

przeciwko Bankowi (...) w S.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

1. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy – bankowy tytuł egzekucyjny z 21 listopada 2014r. nr (...) wystawiony przez Bank (...) w S. w stosunku do M. B. i W. P. do kwoty 215.102,08 zł (dwieście piętnaście tysięcy sto dwa złote osiem groszy),
2. w pozostałej części powództwo oddala,
3. zasądza od Banku (...) w S. na rzecz M. B. i W. P. kwoty po 5.264,75 zł (pięć tysięcy dwieście sześćdziesiąt cztery złote siedemdziesiąt pięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu,
4. koszty zastępstwa procesowego między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt I C 342/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 23 marca 2015r. wniesionym przeciwko Bankowi (...) w S. powodowie M. B. i W. P. wnieśli o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – bankowego tytułu egzekucyjnego z 21 listopada 2014r. nr (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności 23 grudnia 2014r. na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Garwolinie I Wydział Cywilny z 1 grudnia 2014r. w sprawie I Co 915/14 w całości, zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powodowie podnieśli, iż Bank (...) w S. uzyskał przeciwko powodom tytuł wykonawczy – bankowy tytuł egzekucyjny z 21 listopada 2014r. nr (...), zaopatrzony w klauzulę wykonalności w dniu 23 grudnia 2014r. na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Garwolinie I Wydział Cywilny z 1 grudnia 2014r. w sprawie I Co 915/14. Na podstawie wniosku banku i opisanego tytułu wykonawczego została wszczęta przeciwko powodom egzekucja prowadzona przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Garwolinie A. K. w sprawie KM 102/15. Zdaniem powodów roszczenia objęte tytułem wykonawczym uległy przedawnieniu.

Z umowy nr (...) o kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego na gruntach własnych lub dzierżawionych przez kredytobiorcę z 21 grudnia 1999r., zmienionej aneksem nr (...) z 29 grudnia 2004r., zawartej pomiędzy pozwanym Bankiem a G. W. i J. W., za które to powodowie udzielili poręczenia wynika, iż spłata

kredytu udzielonego na podstawie tej umowy miała następować w ratach kwartalnych począwszy od 30 września 2000r., pierwsza rata w wysokości 17 536 zł oraz kolejne raty, każda w wysokości 17 544 zł, począwszy od 31 grudnia 2000r. do 30 września 2014r. Oprocentowanie kredytu określono według zmiennej stopy procentowej, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 23,75%. Kredyt został udzielony z dopłatami oprocentowania przez Agencję (...). Umowa nie została przez Bank wypowiedziana w stosunku do dłużników głównych i poręczycieli, a jedynie wygasła w dacie upływu terminu płatności ostatniej raty tj. 30 września 2014r. Zdaniem powodów, skoro zadłużenie objęte tytułem wykonawczym nie stało się wymagalne w całości w związku z wypowiedzeniem umowy kredytu, wymagalność każdej z poszczególnych rat następowała w terminach ich płatności. Biorąc pod uwagę trzyletni termin przedawnienia roszczeń oraz, że bieg terminu przedawnienia przerywa dopiero złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, przedawnieniu uległy wszystkie roszczenia wymagalne co najmniej przed dniem 30 września 2011r. Powodowie podnieśli, iż jeśli nawet w stosunku do dłużników głównych bieg terminu przedawnienia roszczeń został przerwany wcześniej, to nie rodzi to takiego samego skutku w stosunku do poręczycieli. Zgodnie z art. 881 kc w braku odmiennego zastrzeżenia poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny. Zgodnie z art. 372 kc przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia w stosunku do jednego z dłużników solidarnych nie ma skutku względem współdłużników. Jako podstawę prawną powodowie wskazali przepis art. 840§1 pkt 1 i 2 kpc. Wskazali, iż wskutek przedawnienia roszczeń objętych tytułem wykonawczym, którego pozbawienia wykonalności powodowie się domagają, ich zobowiązanie nie może być egzekwowane.

Powodowie zakwestionowali również wysokość odsetek wymienionych w bankowym tytule egzekucyjnym nr (...) w całości. Podnieśli, iż bankowy tytuł egzekucyjny posiada istotny brak, który go w świetle art. 96 ust. 2 ustawy Prawo bankowe dyskwalifikuje, a mianowicie w pkt III tytułu Bank nie wskazuje terminów płatności odsetek umownych, umieszczając jedynie globalną kwotę odsetek umownych w wysokości 141 458,97 zł.

Powodowie podnieśli też, iż skoro zgodnie z §7 ust. 2 pkt 2 umowy kredytowej Agencja (...)udziela dopłat do oprocentowania kredytu, to w sumie odsetek wskazanych w bankowym tytule egzekucyjnym zawierają się także odsetki należne Agencji (...). Powód nie ma uprawnień do dochodzenia roszczeń w imieniu osoby trzeciej. Katalog czynności bankowych wymienia art. 5 ustawy Prawo bankowe i taka czynność nie jest wymieniona w tym katalogu, jak również w przepisach szczególnych tj. ustawie z 29 grudnia 1993r. o utworzeniu Agencji (...).

Powodowie podnieśli też zarzut niewłaściwego określenia Banku, który wystawił bankowy tytuł egzekucyjny. Według treści tytułu jest on wystawiony przez Bank (...) w S. oraz Bank (...) S.A. Wprawdzie w aneksie nr (...) z 29 grudnia 2004r. do umowy kredytowej z 21 listopada 1999r. wskazano, jako stroną tej umowy Bank (...) S.A. na podstawie umowy konsorcjum nr 10/10/K/K99 z 8 grudnia 1999r., to z umowy kredytowej z 21 grudnia 1999r. wynika, iż to wyłącznie pozwany Bank (...) w S. udzielał na podstawie tej umowy kredytowej finansowania G. W. i J. W., w sytuacji, gdy konsorcjum banków było już zawarte. Przepis art. 96 ust. 2 ustawy Prawo bankowe wymienia podmiot uprawniony do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych w liczbie pojedynczej.

W odpowiedzi na pozew pozwany Bank (...) w S. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwany podniósł, iż zarzut przedawnienia zgłoszony przez powodów jest niezasadny. Umowa kredytu miała charakter długoterminowy. 30 września 2014r. upłynął termin, na jaki umowa została zawarta. 27 października 2014r. powodowie zostali wezwani do spłaty wymagalnego zadłużenia, którego nie uregulowali, dlatego przeciwko powodom został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny. Po nadaniu mu klauzuli wykonalności zostało wszczęte przeciwko powodom postępowanie egzekucyjne. Zdaniem pozwanego termin wymagalności roszczenia określa § 5 umowy, zgodnie, z którym ostateczny termin całkowitej spłaty kredytu wraz z odsetkami określony został na dzień 30 września 2014r. Roszczenie z umowy kredytu stało się wymagalne dopiero z dniem 30 września 2014r. i od tej daty rozpoczyna się bieg terminu przedawnienia, a tym samym termin przedawnienia nie upłynął.

Pozwany podniósł, iż niezasadny jest zarzut powodów kwestionujący wysokość odsetek oraz sposób jej wskazania w bankowym tytule egzekucyjnym. Przedłożył zbiorczy wywód zawierający kwoty odsetek umownych, terminy i kwoty,

od jakich zostały naliczone oraz stopy procentowe aktualne na dzień wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego. Pozwany zaprzeczył, aby w kwocie odsetek ujętych w bankowym tytule egzekucyjnym ujęte zostały odsetki należne Agencji (...). Pozwany podniósł, iż umowa i aneks do umowy zawarte zostały przez Bank (...) w S.. Bankowy tytuł egzekucyjny został wystawiony przez ten Bank w imieniu własnym jak i Banku (...) S.A. na podstawie umowy konsorcjum 10/10/K/K/99 z 8 grudnia 1999r.

Na rozprawie pełnomocnik powodów popierał powództwo.

Pełnomocnik pozwanego wnosił o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił, co następuje:

21 listopada 1999r. G. W. i J. W. zawarli z Bankiem (...) w S. umowę nr (...) o kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego na gruntach własnych lub dzierżawionych przez kredytobiorcę. Zgodnie z §5 umowy kredytobiorca zobowiązał się dokonać całkowitej spłaty kredytu wraz z odsetkami do 30 września 2014r. W § 6 umowy zostały ustalone terminy i wysokości rat kredytu: I rata w terminie do 30 września 2000r. w kwocie 17 536 zł i następne w kwocie po 17 544 zł, płatne kwartalnie. Zabezpieczeniem spłaty kredytu wraz z należnymi odsetkami było m.in. poręczenie udzielone przez powodów M. B. i W. P. (umowa k. 15-22).

29 grudnia 2004r. został zawarty pomiędzy G. W. i J. W. a Bankiem (...) w S. działającym w imieniu własnym oraz w imieniu i na rzecz Banku (...) S.A. w W. Aneks nr (...) do umowy nr (...) zmieniający umowę kredytową w §13 (aneks k. 23-24).

21 listopada 2014r. Bank (...) w S. działający w imieniu własnym oraz w imieniu i na rzecz Banku (...) S.A. w W. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) przeciwko M. B., W. P. i R. M.. Zgodnie z pkt II tytułu zobowiązanie dłużników wynika z tytułu poręczenia umowy kredytu inwestycyjnego udzielonego umową nr (...) z 21 grudnia 1999r. Zgodnie z pkt III tytułu zobowiązanie obejmuje obowiązek zapłaty na dzień 21 listopada 2014r. kwoty 563 577,97 zł, w tym z tytułu należności głównej kwoty 421 056,00 zł, z tytułu odsetek umownych naliczonych do dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego kwoty 141 458,97 zł, kosztów w kwocie 1063 zł i dalszych odsetek od dnia 21 listopada 2014r. do dnia zapłaty (k.11-12).

W dniu 24 listopada 2014r. Bank (...) w S. złożył wniosek do Sądu Rejonowego w Garwolinie o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) (akta I Co 915/14).

Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2014r. w sprawie I Co 915/14 Sąd Rejonowy w Garwolinie nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) wystawionemu w dniu 21 listopada 2014r. na rzecz Banku (...) w S. przeciwko M. B., W. P. i R. M. z ograniczeniem odpowiedzialności dłużników do kwoty 4 000 000 zł (k.10).

Na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego z 21 listopada 2014r. nr (...) Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Garwolinie wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikom.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawy, na których może być oparte powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności tzw. powództwo opozycyjne określa art. 840§1 kpc. Zgodnie z art. 840§1 kpc dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które

nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Nie ulega wątpliwości, że zdarzeniem, wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane jest m.in. przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym. Zarzut przedawnienia podniesiony przez powodów M. B. i W. P. jest, w ocenie Sądu, częściowo zasadny.

Zgodnie z art. 117§1 i 2 kc roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu, a po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie może się uchylić od jego zaspokojenia. Zgodnie z art. 120§1 kc bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W przedmiotowej sprawie należało zatem ocenić, kiedy rozpoczął się bieg terminu przedawnienia, kiedy roszczenia z umowy kredytu stały się wymagalne oraz, czy przedawnieniu podlegają roszczenia o zapłatę poszczególnych rat kredytu czy o zapłatę jednorazową całej niespłaconej kwoty kredytu. Stanowiska stron co do wymagalności świadczeń z umowy kredytu są odmienne. Zdaniem powodów, skoro zadłużenie objęte tytułem wykonawczym nie stało się wymagalne w całości w związku z wypowiedzeniem umowy kredytu przez bank, wymagalność każdej z poszczególnych rat następowała w terminach ich płatności. Z kolei zdaniem pozwanego, wymagalność kredytu należy wiązać z datą ostateczną spłaty zadłużenia, która w tym wypadku zgodnie z umową została ustalona na dzień 30 września 2014r. W tym zakresie Sąd podzielił stanowisko powodów. Wymagalność roszczenia utożsamiana jest z chwilą, z której upływem wierzyciel może domagać się od dłużnika spełnienia świadczenia. Jeżeli dłużnik nie uiszcza rat w terminie albo zaprzestaje ich uiszczania po stronie banku powstaje prawo naliczania odsetek za opóźnienie od daty wymagalności raty, której termin płatności upłynął i która w związku z tym stała się wymagalna, co wynika z §7 i 12 umowy (k.17-18). W §16 umowy (k.19) Bank zastrzegł sobie prawo wypowiedzenia umowy, natomiast w §12 prawo pobierania odsetek od kredytu niespłaconego w terminach określonych w §5 i 6 umowy. Z uprawnienia do wypowiedzenia umowy kredytu bank nie skorzystał, a zatem poszczególne raty kredytu stawały się wymagalne w terminach ich płatności. Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne czyli, gdy upłynął jego termin płatności określone w tym wypadku dla każdej raty kredytu w §6 umowy.

Zgodnie z art. 118 kc termin przedawnienia roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi 3 lata. Roszczenia banku z tytułu umowy kredytu tj. o zwrot udzielonego kredytu, jak również o zwrot poszczególnych jego rat są roszczeniami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej i w związku z tym podlegają trzyletniemu przedawnieniu (tak SN w orzeczeniu z 17 grudnia 2008r., I CSK 243/0, OSNC 2010/1/16). Poszczególne raty kredytu przedawniają się zatem po upływie trzech lat licząc od dnia w którym rata powinna być zapłacona zgodnie z zawartą umową kredytową. Okres przedawnienia biegnie oddzielnie w stosunku do każdej z rat. W orzecznictwie został wypowiedziany również pogląd odmienny, a mianowicie, że termin wymagalności świadczeń z umowy kredytu należy wiązać z datą ostatecznej jego spłaty, co w niniejszej sprawie miało nastąpić 30 września 2014r. (tak SA we Wrocławiu w wyroku z 11 lipca 2012r., I ACa 671/12, LEX 1254561) i który to pogląd prezentuje w niniejszej sprawie pozwany. W ocenie Sądu stanowisko to jest błędne, gdyż wynikałoby z niego, że są dwa różne terminy wymagalności, inny dla możliwości naliczania odsetek, a inny dla liczenia terminu przedawnienia. Ponadto, przyjęcie takiego poglądu stawiałoby bank w uprzywilejowanej pozycji wobec drugiej strony, gdyż bank mógłby naliczać odsetki za opóźnienie od poszczególnych rat, a dłużnikowi nie biegłby termin przedawnienia.

W konsekwencji Sąd uznał, iż termin wymagalności każdej raty kredytu następował następnego dnia po terminie płatności raty ustalonym w harmonogramie spłaty zawartym w § 6 umowy.

Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 kpc bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. W

uchwale z dnia 16 stycznia 2004r. (III CZP 101/03, OSNC 2005/4/58) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przerywa bieg przedawnienia. W przedmiotowej sprawie taką czynnością, która przerwała bieg przedawnienia było złożenie wniosku przez bank o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, co miało miejsce 24 listopada 2014r. (wniosek w aktach sprawy I Co 915/14 Sądu Rejonowego w Garwolinie). W konsekwencji wszystkie roszczenia Banku wynikające z umowy wymagalne trzy lata przed złożeniem wniosku uległy przedawnieniu. Z uwagi na fakt, iż raty kredytu były płatne kwartalnie, Sąd uznał za zasadne stanowisko powodów, iż przedawnieniu uległy roszczenia wymagalne do 30 września 2011r., a zatem w kwocie 192 984 zł należności głównej (kapitał zapadły) i 22.118, 08 zł (odsetki od kapitału zapadłego), wyliczone na podstawie wywodu z naliczonych odsetek do zadłużenia klienta (k.53). Za ten sam okres przedawnieniu uległo również roszczenie o odsetki, gdyż roszczenie to przedawnia się najpóźniej z chwilą przedawnienia roszczenia głównego (tak SN w wyroku z 24 lutego 2005r. , w sprawie III CK 223/04, LEX 603773). W tej części, uznając zarzut przedawnienia za zasadny, Sąd pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy – bankowy tytuł egzekucyjny z 21 listopada 2014r. nr (...) do kwoty 215 102,08 zł. W pozostałej części Sąd uznał powództwo za niezasadne, bowiem nie wystąpiły żadne przesłanki z art. 840 § 1 kpc uzasadniające pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości.

W zakresie zarzutów powodów dotyczących odsetek wymienionych w bankowym tytule egzekucyjnym nr (...), braku wskazania terminów ich płatności, jak również niewłaściwego określenia banku, który wystawił bankowy tytuł egzekucyjny Sąd uznał zarzuty te za niedopuszczalne w tym postępowaniu. Powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego umożliwia dłużnikowi merytoryczną obronę przed egzekucją. Kognicją sądu w tym postępowaniu nie są objęte zarzuty formalne związane z nadaniem tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności. Zarzuty takie mogły być podnoszone w drodze zażalenia na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Zakres kognicji sądu w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu określa art. 786² kpc. Nie budzi przy tym wątpliwości, że w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu badaniu podlegają warunki formalne, które powinien spełniać tytuł egzekucyjny. Stwierdzenie, że tytuł egzekucyjny warunków tych nie spełnia, stanowi przeszkodę do nadania mu klauzuli wykonalności. Za uwzględnieniem powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego nie mogą przemawiać te okoliczności, które wskazują, że określony tytuł z przyczyn formalnych nie powinien być opatrzony taką klauzulą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2007 r. III CSK 416/06 wyrok S.A. w Poznaniu, I ACa 1016/12, LEX nr 1264379, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1985 r., III CZP 14/85, OSNCP 1985, nr 12, poz. 192).

Zarzut powodów, iż skoro zgodnie z §7 ust. 2 pkt 2 umowy kredytowej Agencja (...)udziela dopłat do oprocentowania kredytu, to w sumie odsetek wskazanych w bankowym tytule egzekucyjnym zawierają się także odsetki należne Agencji (...)jest w ocenie Sądu zupełnie niezrozumiały. Zgodnie z §7 ust. 2 umowy odsetki należne bankowi są płatne przez kredytobiorcę w określonej części oraz w formie dopłat do oprocentowania przez Agencję (...), ale na rzecz banku, a warunkiem dopłat, jak stanowi §7 ust. 2 pkt 6 jest terminowa spłata rat kredytu oraz odsetek. Z zapisu tego wynika, iż Agencja mogła dopłacać do oprocentowania w imieniu kredytobiorców. W żaden sposób nie można wyprowadzić wniosku, iż część odsetek należna jest Agencji, która nie była stroną umowy ani nie udzielała kredytu kredytobiorcom.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu. Powodowie wygrali proces w ok. 50%, co uzasadnia zwrot na ich rzecz przez pozwanego połowy uiszczonych opłaty od pozwu tj. po 5 264,75 zł oraz uzasadnia wzajemne zniesienie kosztów zastępstwa procesowego obu stron reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł, jak w wyroku.